

Handläggare
Stina Lundmark
Telefon: 08-50822030

Tillsynsplan för försäljning av tobak, folköl samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare 2019

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Bakgrund

Tillsynsarbetet ligger på kommunerna samt polismyndigheten enligt rådande *Tobakslag* (1993:581) 19a§, *Lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare* (2017:425) 26§ och *Alkohollag* (2010:1622) 9 kap. 7§.

Näringsidkare som har för avsikt att sälja tobak, folköl och/eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i sin butik har som skyldighet att anmäla det till kommunen. Detta sker genom en anmälan samt ett egenkontrollprogram. Detta kontrolleras i stadsdelen genom att tillsynshandläggare besöker butikerna och ser att anmälan och egenkontroll är inskickad och att egenkontrollen är uppdaterad. Det sker även löpande en kartläggning och inventering av nya butiker i stadsdelen.

Tillsynsbesök

Ett första tillsynsbesök skall alltid utföras av minst två personer. Handläggare samt annan personal vid avdelningen för samhällsplanering men i största mån skall fältassistenter följa med. Vid ett tillsynsbesök kontrolleras butiken utvändigt samt invändigt, utvändigt i främsta syfte att säkerställa att ingen lagöverskridande marknadsföring finns. Även invändigt kontrolleras marknadsföring enligt rådande lagstiftning. Folköl får heller inte vara placerad i butik där den uppmanar till köp eller upplevs påträngande.

Vidare kontrolleras befintlig tobak, folköl och/eller elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare att rätt varningsdekalering finns. Med tobak avses cigaretter, snus och råttobak. Detta kontrolleras dels på de synliga varorna men även på varor på lager, övrigt kassaområde och andra eventuella utrymmen. Vid tillsynsbesök kontrolleras även att det finns synliga dekalering för upplysning av åldersgräns vid köp av ovan nämnda varor. Dekalering ska finnas

synligt vid kassa samt produkt exkluderat folköl, där ges endast en rekommendation om att ha åldersdekal i samband med produkt. Finns det inte i butiken åtgärdas det omgående i form av att butikspersonal själva får klistra upp dekalerna. Handläggare gör inte detta utan rekommenderar enbart vart dekalerna ska sitta.

Under tillsynsbesöket går även handläggare tillsammans med näringsidkaren igenom rutiner för ålderskontroll genom legitimation, rådande regler gällande dekalerna och marknadsföring, märkning och/eller varningstexter. Egenkontrollen diskuteras och kontrolleras, samt den pärm som delats ut till försäljningsstället med lagar, tips och kontaktuppgifter uppdateras.

Tillsynsbesöket dokumenteras på utskrivna mallar från verksamhetssystemet OL2 direkt på plats. Vid behov dokumenteras föremål, skyltar eller likande via fotografi. Dokumentet scannas eller skrivs rent på dator efter besöket och skickas tillsammans med ett följebrev per post till försäljningsstället.

Under året ska alla försäljningsställen få minst ett tillsynsbesök. Utöver det ska de försäljningsställen med uppmärksammade brister följas upp minst en gång till. Försäljningsställen nära skolor eller andra områden där ungdomar rör sig i stor utsträckning, kommer även få fler besök vid behov.

Den 1 juli 2019 träder en ny lag i kraft, *Lag om tobak och likande produkter* (2018:2088). Denna lag ersätter *Tobakslag* (1993:581) samt *Lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare* (2017:425). I och med denna nya lag och ovissheten om vad som kommer ske med tillsynsarbete är ambitionen att genomföra alla tillsynsbesök innan den 31 oktober 2019 då övergångsperioden utgår för de gamla lagarna och den nya.

Kontrollköp

Kontrollköp genomförs med handläggare och en medföljare samt en av staden anställd 18-åring mot arvode. Ungdomen som utför kontrollköpen har inte sin legitimation med sig in i butiken. Om försäljningsstället säljer, det vill säga utan att ha förvärvat sig om åldern, är köpet inte sanktionsgrundande utan endast en indikation på att försäljningsstället inte har koll på legitimationskontroller.

Under året kommer det genomföras minst ett kontrollköp per försäljningsställe på tobak och snus. Syftet med kontrollköp är att förvissa sig om att näringsidkarna följer lagen om att förvissa sig

ålder på mottagaren innan tobak säljs. Om det uppmärksammas butiker som brister i sin förvisning av ålder genom kontrollköp kommer det göras minst en uppföljning genom ett nytt kontrollköp.

Samarbete med andra tillsynsmyndigheter

Polisen från Skärholmens lokalpolisområde och Hägersten-Liljeholmens SDF har under 2019 inget stadgat angående gemensamma tillsyner. Däremot kommer god kontakt och samarbete finnas vid påkallade tillsynsbesök på grund av olovlig försäljning eller andra avvikelser från regler och föreskrifter. Socialförvaltningen är även en annan myndighet som kommer användas vid avvikelser. Dessa tillsynsbesök sker tillsammans med handläggare samt polisen, eller handläggare samt Socialförvaltningen. På önskan kan även tillsynsbesök med Tullverket göras.

Uppföljning

Uppföljning av tillsynsarbete sker genom stadens integrerade ledningssystem ILS i samband med tertialrapport 1 samt 2 och verksamhetsberättelse. Uppföljning sker stadsövergripande genom indikatorn ”andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak”. All tillsyn, kommunikation och eventuella kontrollköp dokumenteras i systemet OL2.